

29ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΣΔΔΑ – 1ο ΣΤΑΔΙΟ
ΚΛΗΡΩΘΕΝ ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
«ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»

2022:

Η μετανάστευση αποτελεί ένα φαινόμενο κοινό σε κάθε περίοδο της ιστορίας. Τα σημερινά ποσοστά μεταναστών σε ολόκληρο τον κόσμο δεν είναι υψηλότερα σε σχέση με τον πληθυσμό παγκοσμίως απ' ό,τι ήταν σε άλλες περιόδους της ιστορίας.

Ωστόσο η μετανάστευση έχει καταστεί σοβαρότερο ζήτημα για την Ευρώπη. Μέσα σε λίγες δεκαετίες, η Ευρώπη (ΕΕ και ειδικά η Ελλάδα) έχει εξελιχθεί από περιοχή εκκίνησης μεταναστευτικών κυμάτων σε περιοχή εισδοχής μεταναστών με σημαντικές πολιτικές, οικονομικές συνέπειες για τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Να εξετάσετε την εξέλιξη του χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ με έμφαση στις πολιτικές αντιμετώπισης των επιπτώσεων της νόμιμης και παράτυπης μετανάστευσης.

Εισαγωγή:

Σύντομη ιστορική αναδρομή του φαινομένου και ορισμός της μετανάστευσης γενικά. Με τον όρο μετανάστευση εννοούμε το φαινόμενο της μετακίνησης του πληθυσμού από την πατρική του γη είτε προς ξένες χώρες (εξωτερική μετανάστευση), είτε σε άλλο τόπο της ίδιας της χώρας του (εσωτερική μετανάστευση). Η μετανάστευση αποτελεί ένα φαινόμενο πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο. Η πολυπλοκότητα του οφείλεται στο γεγονός ότι αποτελεί ένα φαινόμενο εγγενές της ανθρώπινης εξέλιξης και συνεπώς αφορά πολλούς τομείς όπως της πολιτικής, της οικονομικής, του πολιτισμού. Ως φαινόμενο, η μετανάστευση σχετίζεται άμεσα με την μετακίνηση μεμονωμένων ατόμων ή και μεγάλων ομάδων πληθυσμού τόσο στο εσωτερικό όσο και μεταξύ κρατών λόγω κοινωνικών μεταβολών, οικονομικών και πολιτικών κρίσεων, επαναστάσεων και πολέμων, της ασύμμετρης κατανομής του παγκόσμιου πλούτου μεταξύ αναπτυσσόμενων και ανεπτυγμένων χωρών καθώς και της απορρύθμισης της εργασίας. **(Βλ. προτεινόμενο θέμα για τον 29^ο διαγωνισμό ΕΣΔΔΑ στο πλαίσιο των επαναληπτικών μαθημάτων που έγιναν στο Ειδικό Κέντρο Διαγωνισμών Δημοσίου ΑΝΕΛΙΞΗ, επίσης βλ. 9^ο Πλάνο Διδαχής Συνταγματικού Δικαίου Ταβλαδωράκη Ε.-Φωτεινός Ι.)**

Κυρίως θέμα:

- Ορισμός του νόμιμου (οικονομικού) μετανάστη.
- Ορισμός του πρόσφυγα.
- Ορισμός του παράτυπου μετανάστη **(βλ. «Ταβλαδωράκη Ε., Εγχειρίδιο Οργάνωσης και Λειτουργίας του Κράτους εκδ. Γκιούρδας, Αθήνα, 2007, επίσης βλ. Πλάνα Διδαχής Οργάνωσης και Λειτουργίας του Κράτους, Ταβλαδωράκη Ε.-Φωτεινός Ι. στα σεμινάρια που διεξάγονται στο Ειδικό Κέντρο Διαγωνισμών Δημοσίου ΑΝΕΛΙΞΗ)**
- Τα Κράτη Μέλη της ΕΕ αλλά κυρίως οι χώρες του μεσογειακού νότου (μεταξύ αυτών και η Ελλάδα) υπόκεινται σε μεταναστευτικές πιέσεις και πρέπει να ανταποκριθούν διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ οικονομικών, πολιτικών και ανθρωπιστικών παραμέτρων.
- Παρουσίαση των συνεπειών του μεταναστευτικού φαινομένου σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, π.χ. αμφισβήτηση θεμελιωδών ελευθεριών που είναι δομικό στοιχείο της φιλελεύθερης δημοκρατίας.
- Οικονομικές συνέπειες: αύξηση δημοσίων δαπανών
- Κοινωνικές συνέπειες: ένταση φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας
- Πολιτικές συνέπειες: ισχυροποίηση λαϊκιστικών υπερσυντηρητικών πολιτικών μορφωμάτων.
- Η ΕΕ είναι ένας χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ) όπου μετά την κοινωνικοποίηση του 3^{ου} πυλώνα του Μάαστριχτ στην ΣτΛ οι αρμοδιότητες όπως η μεταναστευτική πολιτική, πολιτική ασύλου όσο και ζητήματα που αφορούν στη συνεργασία στις εσωτερικές υποθέσεις ασφάλειας και δικαιοσύνης έχουν εξελιχθεί σε συντρέχουσες αρμοδιότητες υπό την εξουσία της Επιτροπής του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου.

- Στο πλαίσιο αυτής της εκχώρησης και σε αναφορά στα άρθρα 77-80 της ΣΛΕΕ ασκείται η μεταναστευτική πολιτική και η πολιτική ασύλου της ΕΕ.
- Παρουσίαση της μεταναστευτικής πολιτικής τόσο μέσα από το πρωτογενές δίκαιο όσο και μέσα από το δευτερογενές δίκαιο.

Πιο συγκεκριμένα:

- Νόμιμη μετανάστευση – Η ΕΕ έχει αρμοδιότητες να καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι υπήκοοι τρίτων χωρών εισέρχονται και διαμένουν νόμιμα στο ΚΜ
- Ένταξη: Η ΕΕ δίνει κίνητρα και υποστηρίζει τα κράτη μέλη με σκοπό την προώθηση της ένταξης των μεταναστών
- Το Μάρτιο του 2014 με τη λήξη του προγράμματος της Στοκχόλμης (2014), η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για το όραμά της για τον ΧΕΑΔ (2014 – 2020)
- Περιγράφει κύριους άξονες όπως:
 1. Αναθεώρηση χορήγησης μπλε κάρτας
 2. Προσέλευση κατανομών επιχειρηματιών κλπ.

Όμως το 2020 η ΕΕ αποφάσισε να απαντήσει συνολικά στο μεγάλο ζήτημα του μεταναστευτικού που μεταξύ άλλων απειλεί την ασφάλεια και την κυριαρχία των ΚΜ μέσω της ισχύς του «Νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο»

Αποτελείται από τρεις πυλώνες:

1^{ος}: Η εξωτερική διάσταση και εταιρικές σχέσεις

2^{ος}: Διαχείριση εξωτερικών συνόρων και ενίσχυση του οργανισμού Frontex

3^{ος}: Εσωτερικοί κανόνες που διασφαλίζουν παροχή αλληλεγγύης στα ΚΜ που δέχονται την πίεση της μετανάστευσης

- Ορισμός παράτυπης μετανάστευσης

Αντιμετώπιση:

- Συμφωνίες επανεισδοχής

- Σύμφωνο ΕΕ – Τουρκίας (2017)

Το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης

-Μια άλλη πολιτική που συμβάλλει στην αντιμετώπιση της μεταναστευτικής πίεσης είναι η κοινή πολιτική ασύλου:

- Σύμβαση Γενεύης (1951)
- Κανονισμός Δουβλίνου 3 (604/2013)
- Κανονισμός Eurodac – Ευρωπαϊκή κεντρική βάση δεδομένων

Χρηματοδοτικά μέσα για τις παραπάνω πολιτικές:

- Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης
- ΕΚΤ – ΕΚΤ (plus)
- Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου

- Μια αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά του ΧΕΑΔ:
 - Ελευθερία (Αρχή της μη διάκρισης)
 - Ασφάλεια (Europro)
 - Δικαιοσύνη (Eurojust – Ευρωπαϊκή Εισαγγελία)
- Ορισμός Ευρωπαϊκής ιθαγένειας και μια σύντομη αναφορά στους όρους πολιτογράφησης στη χώρα μας με το νόμο του 2020
- Γενική τοποθέτηση απέναντι στο μεταναστευτικό - προσφυγικό ζήτημα όπως αυτό εξελίσσεται στην περιοχή μας: **(βλ. «Ταβλαδωράκη Ε.,Εγχειρίδιο Οργάνωσης και Λειτουργίας του Κράτους εκδ.Γκιούρδας, Αθήνα, 2007, επίσης βλ. Πλάνα Διδαχής Οργάνωσης και Λειτουργίας του Κράτους, Ταβλαδωράκη Ε.-Φωτεινός Ι. στα σεμινάρια που διεξάγονται στο Ειδικό Κέντρο Διαγωνισμών Δημοσίου ΑΝΕΛΙΞΗ).**

-Ένα κράτος έχει δικαίωμα και υποχρέωση να επιλέγει ποιος θα εισέρχεται στην επικράτειά του ως οικονομικός μετανάστης, ως αιτών ασύλου και ως πρόσφυγας, πολύ περισσότερο έχει δικαίωμα να επιλέγει σε ποιον αλλοδαπό θα παραχωρήσει ιθαγένεια (ορισμός κυριαρχίας).

-Η Τουρκία επί του πρακτέου κάνει εργαλειακή χρήση του μεταναστευτικού ζητήματος με σκοπό την αποσταθεροποίηση τόσο της Ελλάδας όσο και της Ε.Ε.

-Οι ανθρωπιστικοί νόμοι και οι διαδικασίες ασύλου χρησιμοποιούνται συστηματικά από την Τουρκία ως μέσο παραβίασης της εθνικής ασφάλειας της Ελλάδας.

Επίλογος:

Η Ελλάδα με τη στάση της, προστάτευσε και προστατεύει αφενός την εδαφική της επικράτεια από ασύμμετρες επιθέσεις, αφετέρου διασφαλίζει την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού και του Διεθνούς δικαίου.